

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเสมอภาค ระหว่างหญิงชายในครัวเรือน : กรณีศึกษา ชุมชนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้เขียน	นางสาวจิราภรณ์ ลิสกุลรักษ์
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ดร.ภาคภูมิ ทิพคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.โกสุม โอมพรนุวัฒน์
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การงาน การบริหารจัดการ รวมถึงการกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นแนวทางสายกลาง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้งานไขความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร เพื่อการอยู่ร่วมกันระหว่างคน สังคม และธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล และยั่งยืน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับทั้งในระดับบุคคล/ครอบครัว ระดับกลุ่ม/องค์กร/ชุมชน และระดับสังคม

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อค้นหาว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือนหรือไม่ และมีรูปแบบความสัมพันธ์เป็นอย่างไร เป็น การวิจัยเชิงพรรณนาวิธี โดยการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จาก การสำรวจด้วยแบบสอบถาม จำนวน 62 ครัวเรือน และการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 8 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่างเป็นชุมชนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรีที่เป็นชุมชนต้นแบบที่น้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาการวิจัยครั้งนี้

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการดำรงชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ระดับความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือนของชุมชนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก และเมื่อทำการวิเคราะห์หาระดับความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน พบว่า ทั้งสองแนวคิดมีความสัมพันธ์อยู่ใน

ระดับมากเช่นเดียวกัน รูปแบบความสัมพันธ์การดำรงชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของชุมชนบางรักน้อย มีการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น การท้วงติง การให้คำแนะนำ มีการ พุดจากันด้วยดี และไม่ทำร้ายร่างกายกันเมื่อประสบปัญหา มีภูมิคุ้มกันจากการมีเงินออม การ ประกอบอาชีพเสริม การไม่ข้องเกี่ยวกับการเสี่ยงโชครูปแบบต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่มทาง สังคม และมีความรู้คุณธรรมจากการใช้คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความพอเพียง ความมีวินัย ความ ชยันหมั่นเพียร ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการแสดงความชื่นชมและเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน ซึ่งสัมพันธ์ กับพฤติกรรมด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบงานในบ้านและงานนอกบ้าน ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมหรือกลุ่มอาชีพ เพิ่มขึ้น เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการรับผิดชอบงานในบ้านและงานนอกบ้านระหว่างผู้หญิง และผู้ชายที่ตายตัวตามเพศสรีระ หรือวัฒนธรรมตามบทบาททางเพศที่สังคมโดยทั่วไปได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังเพิ่มบทบาทให้กับผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ของครัวเรือน เป็นเพื่อนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะต่อชุมชนบางรักน้อยมี 2 เรื่อง คือ 1) ควรอนุรักษ์สิ่งที่ดีงามในชุมชนเพื่อ เป็นรากฐานให้ชุมชนเข้มแข็ง สามารถรับมือการเปลี่ยนแปลงและความเจริญทางวัตถุ และ 2) ควรยึด การรวมกลุ่มอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้ง ขยายแนวคิดไปสู่คนในชุมชนทุกครัวเรือนและชุมชน รอบข้าง ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มี 4 เรื่อง คือ 1) ควรปลูกฝังค่านิยมความพอเพียงโดย เริ่มต้นจากระดับครอบครัว มีพ่อแม่เป็นตัวอย่างแห่งความพอเพียง 2) การพัฒนาตามแนวทางปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ควรคำนึงถึงความแตกต่างในบริบทของแต่ละบุคคล และแต่ละพื้นที่ 3) การ ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน ควรคำนึงถึงบริบทของแต่ละพื้นที่ และคำนึงถึง ทุกมิติเช่นเดียวกัน และ 4) แนวทางการส่งเสริมและการพัฒนา ควรยึดกระบวนการมีส่วนร่วมจาก ภาคประชาชน ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป มี 3 เรื่อง คือ 1) ควรมีการศึกษาในระดับเชิงลึกที่ มีการเปรียบเทียบรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครัวเรือนที่มีการดำรงชีวิตและไม่ดำรงชีวิตตาม แนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยทางบวกที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ เกิดความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ควรมีการศึกษาในระดับเชิงลึกเพิ่มเติม เช่น ประเด็นความรุนแรงในครัวเรือน การต่อสู้ต่อรองใน ครัวเรือน และบทบาทในกิจกรรมทางสังคมของผู้หญิง

คำสำคัญ: เศรษฐกิจพอเพียง, ความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในครัวเรือน, ชุมชนบางรักน้อย
จังหวัดนนทบุรี